

LBRIS

We know
books

Federico Baccomo

SPECTACOLUL
TRISTEȚII

LBRIS

We know
books

Ascultă! Povestea asta te privește. De fapt, ca să fiu sincer, ne privește pe toți, dar pe tine te privește în mod special. Așadar, dacă ai chef să o ascuți, mi-ar face plăcere să ți-o povestesc.

Imaginează-ți

Mai întâi de toate, încearcă să-ți imaginezi o încăpere.

E o încăpere goală, cu podeaua din lemn, foarte amplă și luminoasă.

În această încăpere, dimineața la prima oră, au fost adunate sute de persoane pentru a fi trimise departe, într-o altă țară, pentru a fi ucise. Însă acum, când soarele a apus, încăperea și-a schimbat aspectul. Teroarea a lăsat locul unei atmosfere de dulce așteptare și în locul agitației nebune din zori, al plânsetelor și urletelor angoasante, a apărut un rând de bănci, pe care stau așezați bărbați și femei care discută între ei cu zâmbete largi pe buze, privind cu toții spre o scenă montată în mare viteză în capătul celălalt al încăperii.

Văzându-i așa, atât de senini, îți vine să te întrebi cum de este posibil așa ceva, cum de pot zâmbi? Ei nu știu ce li s-a întâmplat acolo, chiar în acea încăpere, nu mai departe de acea dimineață, altor bărbați și femei la fel ca ei?

Evident că știu. Acei bărbați și acele femei erau părinții lor, fiii și fiicele lor, rudele lor, prietenii lor, concetățenii lor. Cu toate astea, într-un fel, e ca și când ar fi reușit să uite tot ce s-a întâmplat, să uite chiar și că, în curând, ar putea să li se întâmple și lor. Poate va fi săptămâna viitoare, sau luna viitoare, sau poate chiar peste un an,

dar, mai devreme sau mai târziu, cu siguranță va veni și rândul lor. Nu există scăpare.

Dar acea zi nu este în seara asta.

În seara asta inima rămâne acolo unde trebuie, iar oamenii așezați în încăpere pălăvrăgesc și zâmbesc.

Imaginează-ți

La un moment dat, în această încăpere intră un bărbat.

Încearcă să ți-l imaginezi și pe el.

Este un bărbat în uniformă, cu părul pieptănat pe spate, cu ținută elegantă. Este clar că el este comandantul aceluia loc. Imaginează-ți-l când își face intrarea și, la apariția lui, toți cei prezenți amuțesc dintr-odată și se ridică brusc în picioare. Îl urmăresc cu privirea în vreme ce bărbatul trece printre ei. Țin capetele plecate, rotind privirea în sus, ca atunci când încerci să te uiți la cineva fără să fii observat, așa cum se face cu lupii sau cu dușmanii. Acel bărbat este responsabil pentru deportările petrecute în cursul dimineții, dar în seara asta nu există vreun motiv de îngrijorare; în seara asta și el, la fel ca toți ceilalți, se află în acea încăpere din alte motive.

Fără să privească pe nimeni, comandantul înaintează cu bărbia ridicată. Imaginează-ți sunetul pe care-l fac tocurele cizmelor lui pe pardoseală, acel *tac tac tac tac tac* care înăbușă cuvintele și respirația. Ajunge la singurul loc rămas liber – scaunul aflat în centrul primului rând, locul de onoare. Înainte de a se așeza, face un semn spre sală și oamenii iau loc din nou. În acest moment, așteptarea a luat sfârșit. Seara poate să înceapă.

Imaginează-ți

Acum imaginează-ți un bărbat tânăr.

Se află și el în încăpere, în această încăpere impresionantă în care se află tot răul și tot binele din lume. Bărbatul tânăr se află și el

acolo, dar, spre deosebire de toți ceilalți, nu stă jos, ci în picioare, în centrul scenei, luminat de reflectoare, chiar în fața comandantului. Precum ceilalți prizonieri, pentru că asta sunt: prizonieri. Tânărul evită să-l privească în ochi, parțial din cauza furiei, parțial din cauza fricii. Furie pentru tot ceea ce i-a răpit acel bărbat: iubirea, munca, libertatea. Și frică pentru tot ceea ce-i mai poate răpi încă: viața.

Tânărul bărbat închide ochii, apoi, când îi redeschide nu mai are nicio emoție. Nu mai simte furie și nici măcar frică, pentru că acesta nu este momentul potrivit pentru a fi furioși sau speriați. Acum există un singur lucru care contează, acela că, dacă vrea să se mai plimbe prin fața vitrinelor magazinelor, dacă mai vrea să-i îmbrățișeze pe cei dragi aflați departe, dacă mai vrea să intre într-un cinema sau să se așeze la masa unui restaurant, să bea un pahar de vin sau să se scalde într-un râu, pe scurt, dacă mai vrea să trăiască, trebuie să se concentreze doar pe singura șansă de salvare pe care o mai are.

Să-l faci pe comandant să râdă.

Să-l faci să râdă pe lupul așezat chiar acolo, în fața lui. Să-l faci să râdă pe dușmanul lui.

Imaginează-ți

Știi că această șansă de salvare pare absurdă, în afara legilor lumii și, oricât te-ai strădui, mă tem că a-ți imagina așa ceva ar fi o treabă extrem de grea. De aceea ar fi mai bine să facem un pas în spate și să începem această poveste de la început.

LBRIS

We know
books

Prima parte

GERMANIA

„Este în continuare incredibil cum totul
se prăbușește fără să opună rezistență.“

VICTOR KLEMPERER,

Vreau să depun mărturie până la capăt

Misterele

Poveștile, nu toate, doar cele mai frumoase, vorbesc despre câte un mister. Aceasta vorbește chiar de două și le descrie pe cele mai mari și mai dificile mistere dintre toate. Dar iar mă grăbesc, înainte de a vorbi despre mistere și fragmente de mistere, aș vrea să-ți vorbesc puțin despre el, despre protagonistul acestei povești. Numele lui este, de fapt era Erich. Erich Adelman.

Nu râde, nu-i nimic de râs

Pe la sfârșitul anului 1928, când începe această poveste, Erich era un băiat de numai paisprezece ani. Sighinaș și osos, mai mic decât cei de vârsta lui, trăia la Berlin și-și petrecea zilele scoțându-și boticul lui de vulpe tristă pe o mică fereastră, dintr-un bloc urât și scorojit, care dădea spre o curte plină de pietre și de băltoace. Cam asta ar fi tot, nu mai este mare lucru de spus despre viața lui până în acel moment; el însuși, vorbind despre anii tinereții, îi rezuma pe toți într-o frază simplă dar și puțin cumplită: „În familia mea, noi nu râdeam niciodată“.

O exagerare, evident.

La fel ca nouă, și lui Erich i se mai întâmplase să râdă. De exemplu, râsese la trei ani când un tânăr acordeonist stradal îl luase în